

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 6214/2021
28.10.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари малолетног тужиоца АА, ког заступа законски заступник мајка ББ, обоје из ..., које заступа пуномоћник Зоја Миленковић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., кога заступа пуномоћник Душан Буњевац, адвокат из ..., ради измене одлуке о издржавању и одређивања модела виђања по тужби и ради измене одлуке о издржавању и делимичног лишења законске заступнице малолетног тужиоца родитељског права по противтужби, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 235/21 од 20.05.2021. године, у седници већа одржаној дана 28.10.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија туженог, изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 235/21 од 20.05.2021. године, као неоснована.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П2 1741/2018 од 17.02.2021. године, у ставу првом изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је обавезан тужени да на име свог доприноса за издржавање малолетног АА плаћа месечно износ од 16.000,00 динара, почев од 04.10.2018. године као дана подношења тужбе па убудуће, док за то постоје законски услови и то сваког 01. до 05. у месецу за текући месец, на текући рачун законске заступнице малолетног тужиоца, с тим што ће доспеле, а неисплаћене рате платити одједанпут у року од 15 дана од дана пријема писменог отправака пресуде. У ставу другом уређен је начин одржавања личних односа малолетног АА са оцем, као у овом ставу изреке. У ставу трећем одбијен је тужбени захтев малолетног тужиоца да суд обавезе туженог да на име свог доприноса за издржавање малолетног АА плаћа месечно преко досуђеног износа од 16.000,00 динара до траженог износа од 25.000,00 динара, за разлику од 9.000,00 динара. У ставу четвртом одбијен је противтужбени захтев туженог – противтужиоца, којим је тражио да на име свог дела доприноса за издржавање малолетног АА из ... плаћа месечно износ од 5.000,00 динара сваког првог до петог у месецу за текући месец, почев од дана доношења пресуде па убудуће. У ставу петом одбијен је противтужбени захтев туженог – противтужиоца да суд законску заступницу малолетног тужиоца лиши права да заступа малолетно дете АА пред судовима и другим органима у Републици Србији,

као права из садржине родитељског права. У ставу шестом одређена је привремена мера којом је обавезан тужени да на име свог доприноса за издржавање малолетног АА плаћа месечно износ од 12.000,00 динара, почев од 18.06.2019. године као дана подношења предлога за одређивање привремене мере па убудуће, сваког првог до петог у месецу за текући месец, на текући рачун законске заступнице малолетног тужиоца. Одређено је да наведена привремена мера остаје на снази до правноснажног окончања поступка и да жалба не одлаже њено извршење. У ставу седмом одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 235/21 од 20.05.2021. године одбијена је жалба туженог и потврђена првостепена пресуда Првог основног суда у Београду у ставовима првом, четвртом, петом, шестом и седмом изреке.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију, као и допуну ревизије, због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, учињене у поступку пред другостепеним судом, и због погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану другостепену пресуду у границама ревизијских навода, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија туженог неоснована.

У поступку доношења другостепене пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, брак туженог и законске заступнице малолетног тужиоца разведен је пресудом Првог општинског суда у Београду П 4064/07 од 21.01.2008. године. Њихово заједничко малолетно дете, рођено ...2006. године, поверено је мајци на самостално вршење родитељског права. Предвиђена је обавеза оца да доприноси издржавању заједничког малолетног детета са 25% своје месечне нето зараде. Такође је утврђен модел виђања оца и малолетног детета. Установљени модел виђања функционисао је до краја 2015. године, када се малолетни АА последњи пут видео са оцем. Тужени је доприноси за издржавање нередовно плаћао до фебруара 2016. године, те је по престанку његовог радног односа престао да плаћа алиментацију. Законска заступница малолетног тужиоца наплатила је доспеле, а неплаћене износе алиментације у извршном поступку. Утврђене су месечне потребе малолетног тужиоца и структура тих потреба. У погледу могућности туженог као даваоца издржавања, утврђено је да је због тешких породичних прилика (болест сестре и мајке, а потом и болест оца) споразумно прекинуо радни однос код свог послодавца у фебруару 2016. године. Он се издржава од финансијске помоћи своје сестре и радећи повремене послове.

Одлучујући о тужбеном захтеву којим се тражила измена одлуке о издржавању и одређивање новог модела виђања, првостепени суд је обавезао туженог да доприноси издржавању малолетног тужиоца износом од 16.000,00 динара месечно, у складу са измењеним потребама детета. Како је у време доношења претходне одлуке о висини издржавања малолетни тужилац имао годину и по дана, а у време вођења овог поступка је ученик осмог разреда основне школе, првостепени суд закључује да су се потребе малолетног тужиоца знатно повећале, што оправдава измену одлуке о висини издржавања. Модел виђања малолетног тужиоца са туженим утврђен је у свему у складу са извештајем органа старатељства. Одбијен је противтужбени захтев туженог, који је такође тражио измену одлуке о висини издржавања и то на начин да буде обавезан да на име доприноса за издржавање малолетног тужиоца плаћа месечни износ од 5.000,00 динара. Одлучујући о противтужбеном захтеву туженог за делимично лишење законске заступнице малолетног тужиоца права да заступа малолетно дете

пред судовима и другим органима, као права из садржине родитељског права, првостепени суд је исти одбио. Одлуку у том делу образлаже извештајем Градског центра за социјални рад, из ког произлази да се мајка брине о детету на одговарајући начин. Околност да законска заступница у име детета води парнични поступак за плаћање издржавања не може бити основ за лишење родитељског права, односно права да заступа малолетног тужиоца пред судовима и другим надлежним органима, као сегмента родитељског права.

Другостепени суд у свему прихвата разлоге на којима је заснована првостепена пресуда. Налази да су се измениле околности у односу на време доношења прве одлуке о висини издржавања малолетног тужиоца, тј. да су правилно цењене потребе малолетног тужиоца као повериоца издржавања и могућности туженог као дужника издржавања.

Врховни касациони суд налази да су нижестепени судови на утврђено чињенично стање правилно применили материјално право.

Одредбом члана 164. Породичног закона предвиђено је да се висина издржавања може смањити или повећати ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука.

Сходно одредби члана 160. став 1. Породичног закона издржавање се одређује према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања, при чему се води рачуна о минималној суми издржавања. Могућности дужника издржавања, у складу са ставом 3. исте одредбе, зависе како од његових прихода, тако и од могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавезе да издржава друга лица и других околности од значаја за одређивање издржавања. Сходно цитираним законским одредбама, приликом одређивања издржавања узимају се у обзир не само редовна месечна примања дужника издржавања већ и његове могућности за запослење и стицање зараде, све према психо-физичкој способности дужника издржавања. Сви наведени критеријуми цењени су приликом утврђивања месечне суме издржавања коју је тужени у обавези да плаћа. Правилно нижестепени судови закључују да протек времена у односу на претходно донету одлуку, када је малолетни тужилац имао годину и по дана, у односу на тренутне околности када је малолетни тужилац ученик осмог разреда основне школе, оправдавају измену одлуке о висини издржавања у складу са одредбом члана 164. Породичног закона. Утврђено је да су се у наведеном временском периоду промениле околности на основу којих је била донета претходна одлука, а такође су утврђене и месечне потребе малолетног тужиоца у овом узрасту, као и структура тих потреба.

Ревизијом туженог оспорава се правилност примене одредбе члана 160. Породичног закона која регулише критеријуме за одређивање висине издржавања. Наводи да је тужени лице без запослења и да се обавезивањем да плаћа издржавање у износу од 16.000,00 динара месечно доводи у питање егзистенцију туженог. Оспорава се и утврђено чињенично стање и утврђене месечне потребе малолетног тужиоца, као и могућности туженог као дужника издржавања. Ревидент истиче да је законска заступница малолетног тужиоца требало да буде лишена права из садржине родитељског права (права да заступа малолетног тужиоца пред судовима и другим државним органима), у складу са одредбом члана 82. став 1, 2. и 3. Породичног закона, јер је злоупотребила процесна права и водила бројне поступке против овде туженог, укључујући и овај поступак, при чему је у извршном поступку вишеструко наплатила потраживање по основу законског издржавања детета.

Неосновани су ревизијски наводи туженог којима се оспорава утврђено чињенично стање, односно утврђен износ месечних потреба малолетног тужиоца, као и

фактичке могућности туженог као даваоца издржавања, а сходно одредби члана 407. став 2. ЗПП. У случају када је поверилац издржавања дете, онај родитељ коме није поверено вршење родитељског права, не може се ослободити плаћања свог доприноса за издржавање детета без обзира на утврђену чињеницу да је без запослења. Могућности дужника издржавања, релевантне за одређивање висине издржавања, утврђују се не само на основу редовних месечних примања дужника издржавања, већ и на основу његове могућности за запослење и стицање зараде и свих других околности. Имајући у виду да тужени не издржава друга лица, осим што помаже болесном оцу, те да нису утврђене конкретне здравствене сметње које би онемогућавале туженог у заснивању новог радног односа, неосновани су ревизијски наводи туженог о погрешној примени одредбе члана 160. Породичног закона.

Неоснован је и ревизијски навод туженог да је законска заступница малолетног тужиоца требало да буде лишена родитељског права у виду права на заступање малолетног тужиоца, у складу са одредбом члана 82. ст.1, 2. и 3. Породичног закона. Одредбом члана 82. став 1. Породичног закона предвиђено је да родитељ који несавесно врши права и дужности из садржине родитељског права може бити делимично лишен родитељског права. У конкретном случају, није утврђено да је мајка малолетног тужиоца несавесно вршила поменуто право да заступа малолетног тужиоца пред судовима и другим државним органима, као право из садржине родитељског права. Утврђено је да мајка брине о детету на одговарајући начин, у најбољем интересу детета. Вођење парничног, извршног, па и кривичног поступка ради наплате потраживања по основу издржавања детета, представља законом предвиђено право законске заступнице малолетног тужиоца које се не може сматрати несавесним вршењем тог права. Ово утолико пре што је утврђено да је тужени до фебруара 2016. године нередовно плаћао доприносе за издржавање, а да је од тада у потпуности обуставио плаћање. Околност да ли је законска заступница малолетног тужиоца у извршном поступку двоструко наплатила поменуто потраживање по основу издржавања, не може бити предмет преиспитивања у поступку по ревизији.

Имајући наведено у виду Врховни касациони суд налази да је ревизија туженог у целости неоснована, па је у складу са изнетим одлучио као у изреци, применом одредбе члана 414. ЗПП.

**Председник већа – судија
др Драгиша Б. Слијепчевић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић